

KVALITETSDEKLARATION

Ekologisk djurhållning 2016

Ämnes- och statistikområde

Ämnesområde: Jordbruk, skogsbruk och fiske

Statistikområde: Jordbrukets struktur

Referenstid

2 juni 2016

Produktkod

JO0113

Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population.....	3
1.2.2 Variabler.....	4
1.2.3 Statistiska mått.....	4
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	5
1.2.5 Referenstider.....	5
2 Tillförlitlighet.....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2 Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1 Urval.....	6
2.2.2 Ramtäckning.....	6
2.2.3 Mätning.....	6
2.2.4 Bortfall.....	7
2.2.5 Bearbetning.....	7
2.2.6 Modellantaganden.....	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	8
3 Aktualitet och punktlighet.....	8
3.1 Framställningstid.....	8
3.2 Frekvens.....	8
3.3 Punktlighet.....	8
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	8
4.1 Tillgång till statistiken.....	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	9
4.3 Presentation.....	9
4.4 Dokumentation.....	9
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
5.1 Jämförbarhet över tid.....	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	9
5.3 Samanvändbarhet i övrigt.....	9
5.4 Numerisk överensstämmelse.....	9
Allmänna uppgifter.....	10
A SOS-klassificering.....	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	10
C Bevarande och gallring.....	10
D Uppgiftsskyldighet.....	10
E EU-reglering och internationell rapportering.....	10
F Historik.....	11
G Kontaktuppgifter.....	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ska tjäna som underlag till

- a) publicering av officiell statistik över ekologisk djurhållning som är jämförbar med övrig officiell statistik om antalet husdjur,
- b) statistikrapportering till EU-kommissionen enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007¹ samt
- c) utredningar, analyser och uppföljning av utvecklingen inom den ekologiska produktionen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bl.a. av regeringskansliet, kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket, rådgivare och branschorganisationer. Forskare, studenter, massmedia och allmänheten är andra användare. Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt dess miljöeffekter.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken ska belysa antalet djur som är omställda till ekologisk produktion samt antalet företag med motsvarande produktion. Statistiken bryts även ner på regional nivå, produktionsområden och storlekgrupper.

Statistiken tas fram genom en sambearbetning mellan Jordbruksverkets statistiska Lantbruksregister (LBR) och register från de tre godkända kontrollorgan som kontrollerar att jordbrukarna följer regelverket för ekologisk produktion. Dessa kontrollorgan är Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB och SMAK AB. Uppgifterna över antalet djur hämtas från LBR.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen för statistiken är samtliga företag som har omställd ekologisk djurhållning som följer EU:s regelverk för ekologisk produktion¹. I praktiken innebär det att de produkter som djurhållningen resulterar i får märkas och säljas på marknaden med EU:s logotyp för ekologisk produktion och kan även vara märkta med KRAV:s eller Demeters respektive logotyp om produktionen uppfyller antingen KRAV:s eller Demeters villkor för märkning.

¹ Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91

Djur som föds upp med konventionella djurhållningsmetoder måste under en övergångsperiod (omställningsperiod) hållas enligt regelverket för ekologisk produktion innan de fullt ut betraktas som omställda.

Statistiken omfattar samtliga djur som är *omställda* till ekologisk produktion och som finns på företag i LBR.

Ett *företag* i LBR definieras som en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Fr.o.m. 2010 utgörs målpopulationen för LBR av de jordbruksföretag som i juni respektive år uppfyller något av följande kriterier:

- brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller innehade en djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari till och med en första torsdagen i juni omfattade:
 - minst 10 nötkreatur, eller
 - minst 10 suggor, eller
 - minst 50 svin, eller
 - minst 20 får, eller
 - minst 1 000 fjäderfä.

Det finns alltså en möjlighet att ett företag, som enligt kontrollorganens register över ekologiska producenter, har omställd ekologisk djurhållning men inte definieras som ett jordbruksföretag i LBR. Anledningen till att Jordbruksverket använder uppgifter om djurantal från LBR är att mätmetoder och definitioner skiljer sig mellan LBR och kontrollorganen. Genom att använda djurantalet från LBR förbättras jämförbarheten med övrig officiell statistik över antal husdjur i Sverige.

Läs mer om hur detta påverkar statistikens kvalitet under avsnittet "Tillförlitlighet"

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- antal omställda ekologiska djur,
- antal företag med omställda ekologiska djur,
- andel omställda ekologiska djur av det totala antalet djur.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av värden på statistiska storheter/ parametrar av typerna *totaler* (antal djur och antal företag med djur) samt *andelar* (procent).

Värden av typen total är:

- antal djur och
- antal företag

Värden av andelar är:

- andelen djur som föds upp med ekologiska produktionsmetoder av den totala mängden djur i Sverige, redovisas i procent.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken publiceras med följande redovisningsgrupper

- riket totalt,
- län,
- produktionsområden,
- storleksgrupp åker- och jordbruksmark på företagen.

Redovisningen efter djurslag görs enligt följande:

- Nötkreatur: mjölkkor, övriga kor, kvigor, tjurar och stutar samt kalvar.
- Svin: galtar, suggor, slaktsvin och smågrisar.
- Får: baggar och tackor, lamm.
- Fjäderfä: höns (20 veckor eller äldre) och slaktkycklingar.

Vissa uppgifter redovisas även per kommun i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se under Statistik).

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna avser antalet djur den 2 juni 2016.

2 Tillförlitlighet

Statistiken tas fram genom en sambearbetning av uppgifter från de godkända kontrollorganen och LBR.

Kontrollorganen Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB och SMAK AB samlar in uppgifter om djur från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växtavdelning. Jordbruksverkets statistik enhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter.

LBR baseras i sin tur på enkätundersökningar och registeranvändning samt modellantaganden.

Genom att koppla registren från kontrollorganen mot LBR identifieras de företag i LBR som har omställd ekologisk djurhållning. Antalet djur hämtas sedan från de uppgifter som finns i LBR. Tillförlitligheten i statistiken i detta Statistiska meddelande är därför beroende av dels tillförlitligheten i respektive källa men även av möjligheten att koppla ihop dessa källor på ett bra sätt.

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken innehåller i viss mån täckningsfel, mätfel och bearbetningsfel. Vid framställningen av statistiken görs omfattande kontroller för att upptäcka dessa fel. Upprättning av mikrodata från kontrollorganen görs i de flesta fall efter kontakt med aktuellt kontrollorgan.

Kvaliteten i kopplingarna mellan företagen i LBR och kontrollorganens uppgifter är av avgörande betydelse för statistikens tillförlitlighet. Endast i ett fåtal fall kan kontrollorganens kunder inte kopplas till ett företag i LBR.

Däremot förekommer att uppgifterna från kontrollorganen kopplas felaktigt till ett företag i LBR. Kontroller för att upptäcka felkopplingar görs men sannolikt kvarstår vissa felaktiga kopplingar.

Sammantaget gör Jordbruksverket bedömningen att statistikens tillförlitlighet är god och då främst för de djurslag där ekologiska produktionsmetoder är mer frekvent använda, t.ex. för nötkreatur och får och lamm. Uppgifterna om svin och fjäderfä är mer känsliga för problem med kopplingar mellan register vilket i viss utsträckning kan påverka statistikens tillförlitlighet och då särskilt på regional nivå.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga företag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte i LBR, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i föregående års LBR, som utgör urvalsram, inte är fullständig.

Bedömningen är att kontrollorganens uppgifter inte, eller i mycket liten omfattning, innehåller täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter för samtliga företag som har ekologisk djurhållning. I bearbetningsprocessen upptäcks ibland brister i täckningen i kontrollorganens leveranser av data. Dessa åtgärdas då genom kompletterande uppgifter från kontrollorganen. Bedömningen är att eventuella kvarstående täckningsfel endast påverkar de slutliga resultaten marginellt.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan förekomma i uppgifterna från kontrollorganen. Det som påverkar statistiken i detta Statistiska meddelande är främst felaktig registrering av djurslag samt om djuren är omställda eller under omställning till ekologisk produktion. Denna typ av fel har upptäckts vid bearbetning av uppgifterna vid Jordbruksverket och rättats upp i bearbetningsprocessen (se avsnitt 2.2.5. nedan). Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda djurslag och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

Mätfel i LBR förekommer i den grad uppgifterna i de använda registren eller i enkätundersökningarna är felaktiga (i de undersökningar som LBR baseras på). Statistiken för svin, får samt höns och kycklingar baseras på uppgifterna i en postenkät till jordbruksföretagaren, vilka har registrerats genom optisk läsning. Kontroller görs dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden. Vidare kontrolleras delvärden för enskilda djurslag mot de totalvärden som uppgiftslämnarna redovisat.

Uppgifter för nötkreatur hämtas maskinellt från Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB) och sambearbetats med uppgifter om mjölkleveranser från LRF Mjolk. För varje enskilt nötkreatur i CDB hämtas

uppgifter om födelse, om djuret fött någon kalv samt på vilken produktionsplats djuret befann sig den 2 juni 2016. Utöver detta inhämtades från LRF Mjök uppgifter om vilka jordbruksföretag som levererade mjök i juni 2016. Jordbrukare ska rapportera uppgifter om förändringar i sina nötkreatursbestånd till CDB inom sju dagar efter förändringen. Kontroller av uppgifternas riktighet genomförs kontinuerligt, varvid minst 5 % av djurhållarna årligen kontrolleras på plats. Därutöver sker administrativa kontroller.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfallet, i de underliggande undersökningarna som LBR baseras på, är mycket lågt och ligger årligen i storleksordningen några få procent.

2.2.5 Bearbetning

De bearbetningsfel som upptäckts i kontrollorganens uppgifter rör sig till stor del om felaktig dataregistrering (till exempel felaktigt registrerade djurantal och djurslag), utelämnande av enskilda uppgifter för enskilda företag (djurslag) samt dubletter. Materialet har granskats främst genom kontroller av extremvärden per företag och djurslag, djurkoder som inte existerar, felaktiga regionkoder och jämförelser med uppgifter från tidigare år. När fel upptäckts eller misstanke om fel förelegat har kontrollorganen kontaktats och korrigeringar har gjorts i de fall ett fel har bekräftats. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten.

Tillförlitligheten i statistiken är även beroende av kvaliteten i kopplingarna mellan kontrollorganens register och LBR.

Kopplingarna mellan kontrollorganens kundregister och LBR görs genom person-/organisationsnummer, namn, adress, telefonnummer, kundnummer hos Jordbruksverket (SAM) och produktionsplatsnummer. När Jordbruksverket vart tredje år genomför en totalundersökning av samtliga jordbruksföretag uppmanas jordbrukarna att även fylla i sitt kundnummer vid det kontrollorgan som anlitas för certifieringen av deras ekologiska produktion. Detta kundnummer kopplas sedan mot LBR och de uppgifter kontrollorganen levererar till Jordbruksverket årligen.

I stort sett samtliga företag från kontrollorganens register kan kopplas mot LBR. År 2016 kunde fem företag inte kopplas mot LBR. Endast tre av dessa företag berör djurslag som redovisas i det Statistiska meddelandet. Bedömningen är att dessa företag inte påverkar statistiken på övergripande nivå. Vi vet också att det i vissa fall förekommer felkopplingar, som bland annat kan bero på att företagsbegreppen i LBR skiljer sig från kontrollorganens register över kunder. De båda ovan nämnda felkällorna bedöms inte påverka statistikens tillförlitlighet på riksnivå i någon större utsträckning. Däremot kan de i viss utsträckning påverka tillförlitligheten på detaljerad regional nivå och för detaljerade redovisningar av vissa djurslag.

2.2.6 Modellantaganden

Tre modellantaganden används:

- Om ett företag, enligt kontrollorganen, har omställd produktion av ett djurslag antas att samtliga djur av det djurslaget är omställda på företaget.
- Det har antagits att samtliga kor på besättningar med mjölkleveranser i juni 2016 är mjölkkor. Detta ger en överskattning av antalet mjölkkor som beräknas vara mindre än 1 %, samt en motsvarande underskattning av antalet övriga kor.
- Om ett företag, som har omställd ekologisk djurhållning enligt kontrollorganen, inte fanns med i urvalet för det aktuella årets undersökning av antalet husdjur, så finns ingen aktuell siffra över antal husdjur på företaget i LBR. För dessa företag har senast kända värde antagits. Detta berör får och lamm, svin och fjäderfä. När det gäller svin ingår i stort sett samtliga företag i de årliga djurräkningarna vilket gör att uppgifterna om antalet svin per företag är väl uppdaterade. När det gäller fjäderfä totalundersöks samtliga företag med mer än 1 000 fjäderfä och för får gäller att samtliga företag med mer än 100 får och lamm totalundersöks.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 6 månader.

3.2 Frekvens

Redovisning av den ekologiska djurhållningen sker årligen i ett Statistiskt meddelande och i Jordbruksverkets statistikdatabas.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, SM JO 26, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen Statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Statistiken presenteras även i Jordbruksverkets statistikdatabas.

I de Statistiska meddelandena presenteras uppgifter för län, riket och storleksgrupper åkermark och jordbruksmark. I Jordbruksverkets statistikdatabas presenteras även viss statistik per kommun.

Uppgifterna översänds till EU:s statistikmyndighet Eurostat och publiceras i Eurostats statistikdatabas tillsammans med uppgifter för samtliga medlemsstater.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjligheten att få tillgång till ytterligare statistik finns. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, tablåer, figurer och korta textkommentarer. I tabellerna och figurerna redovisas statistiken på riks- eller länsnivå samt på storleksgrupper åkermark och jordbruksmark. Statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas där vissa uppgifter även redovisas per kommun.

4.4 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation av statistiken. För ytterligare information kan ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet kontaktas.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tiden är god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupper är god.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Denna statistik följer i princip samma definitioner avseende djurslag och företagsbegrepp som den officiella statistiken över antalet husdjur totalt i riket. Dessutom används samma referenstidpunkt. Detta gör att statistiken över ekologisk djurhållning mycket väl kan sam användas med övrig officiell statistik över djurantal och antal företag med djur i Sverige. Statistiken kan jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder som publiceras i Eurostats statistikdatabas.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen är god.

Allmänna uppgifter

A SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) att lämna uppgifter om djurantal till Lantbruksregistret (LBR).

Kontrollorganen är skyldiga att lämna de uppgifter som denna statistik baseras på till Jordbruksverket. Denna skyldighet regleras i Jordbruksverkets föreskrifter om ändring av jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:29) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.

E EU-reglering och internationell rapportering

Enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion. Rapportering ska ske till Eurostat enligt en upprättad mall. Rapportering ska ske senast sista juni året efter aktuellt referensår.

F Historik

Statistik över ekologisk djurhållning, som följer EU:s regelverk, har samlats in under flera år. Fram t.o.m. år 2008 rapporterade de i Sverige godkända kontrollorganen aggregerade uppgifter till Jordbruksverket.

Från och med år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade uppgifter om ekologisk djurhållning per djurslag och företag till Jordbruksverket. Den sambearbetning med LBR som görs för att ta fram statistiken över ekologisk djurhållning har gjorts sedan 2009. Detta har gjort det möjligt att sammanställa statistik som är jämförbar med övrig officiell statistik över antalet husdjur i Sverige.

G Kontaktuppgifter

<i>Statistikansvarig myndighet</i>	Jordbruksverket
<i>Kontaktinformation</i>	Ulf Svensson
<i>E-post</i>	ulf.svensson@jordbruksverket.se
<i>Telefon</i>	036 - 15 50 74